

УДК 376.4:330.341

В.Серьогін, ст. гр. СНм-61

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

Науковий керівник: О.Ковальчик

АНАЛІЗ ВЗАЄМОВПЛИВУ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ТА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

V.Serohin

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

Supervisor: O. Kovalchik

ANALYSIS OF THE INTERACTIVE DEVELOPMENT OF INCLUSIVE EDUCATION AND THE DIGITAL ECONOMY

У сучасних соціокультурних умовах переходу України на інклюзивну форму навчання стає принципово важливим усвідомлення можливостей цифрових технологій у контекст розвитку дітей з особливими освітніми потребами, цінністю яких є максимально можливий вплив на компенсацію наявних та попередження інших порушень.

Аналіз наукових джерел щодо можливості використання цифрових технологій у навчанні і вихованні дітей з особливими освітніми потребами показує, що сучасна освіта в Україні недостатньо зосереджена на дослідженнях із використання означених технологій в інклюзивній освіті.

Використання цифрових технологій в інклюзивній освіті може допомогти дітям з особливими освітніми потребами здійснити право на освіту, розкрити свій потенціал, а використання цифрової економіки дозволяє реалізувати себе як особистість у соціальному способі життя.

Оволодіння цифровими технологіями школярами з особливими потребами сприяє розвитку і корекції психофізичних процесів: пам'яті, моторики, орієнтації в просторі.

Мета нашого дослідження – аналіз взаємовпливу інклюзивної освіти та цифрової економіки.

В основу ідеології інклюзивної освіти покладено виключення будь-якої дискримінації, рівне відношення до кожного індивіда, незалежно від його особливостей, а також розуміння необхідності пристосування закладів освіти до потреб кожного, створення умов рівного доступу до якісних освітніх послуг. Дослідники використання цифрових технологій в інклюзивному навчанні Ю.Носенко, А. Гета, В. Заїка, В. Коваленко образно представили особливості інклюзивного підходу до навчання в порівнянні з іншими: традиційним та інтегрованим [1, с.16] в контексті відношення до особливостей тих, хто навчається (рисунок 1.1)

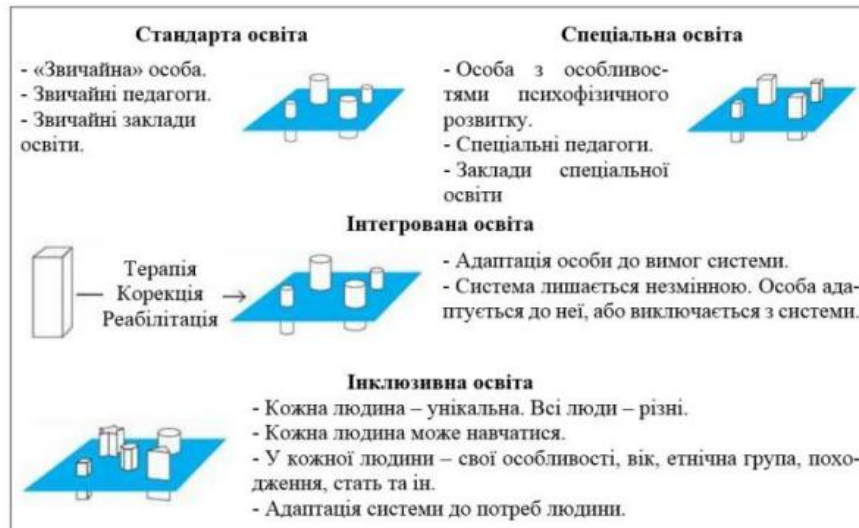


Рис. 1. - Особливості моделі інклюзивної освіти порівняно з іншими моделями

Науковець Шестакевич Т. у своєму дисертаційному дослідженні дає класифікацію реалізованих засобів ІТ-супроводу інклюзивного навчання. Інформаційні та комунікаційні технології супроводу навчання осіб з особливими потребами різняться за певними факторами, які визначають галузі застосування технологій. До основних груп інформаційних та комунікаційних технологій супроводу інклюзивного навчання вона відносить: технології загального призначення, спеціального призначення, технології комунікаційного супроводу та інформаційно-технологічні засоби доступу. Дослідниця подає формально множину технологій супроводу інклюзивного навчання: $Tech = Tech_1 \cup Tech_2 \cup Tech_3 \cup Tech_4$, тут $Tech_1$ – множина загальних допоміжних інформаційних технологій; $Tech_2$ – множина допоміжних інформаційних технологій спеціального призначення; $Tech_3$ – множина технологій комунікаційного супроводу; $Tech_4$ – множина засобів доступу. Групи інформаційних технологій мають наступні складові: $Tech_1 = Tech_{1,1} \cup Tech_{1,2} \cup Tech_{1,3} \cup Tech_{1,4}$, де $Tech_{1,1}$ – інтернет-системи управління навчанням та мультимедійні навчальні середовища, $Tech_{1,2}$ – це технології масової школи, застосовні для навчання осіб з особливими потребами, $Tech_{1,3}$ – застосунки для мобільних приладів, $Tech_{1,4}$ – довідкові онлайн-ресурси (словники); $Tech_2 = Tech_{2,1} \cup Tech_{2,2} \cup Tech_{2,3}$, де $Tech_{2,1}$ – тематичні матеріали (для груп осіб за нозологіями), $Tech_{2,2}$ – це тематичні матеріали національною мовою жестів, $Tech_{2,3}$ – професійні тематичні матеріали (для груп осіб за нозологіями); $Tech_3 = Tech_{3,1} \cup Tech_{3,2}$, де $Tech_{3,1}$ – засоби вивчення національної мови жестів, $Tech_{3,2}$ – альтернативні комунікаційні системи; $Tech_4 = Tech_{4,1} \cup Tech_{4,2} \cup Tech_{4,3} \cup Tech_{4,4} \cup Tech_{4,5}$, де $Tech_{4,1}$ позначено читачі екрану, включаючи JAWS національною мовою, $Tech_{4,2}$ – нотатники та дисплеї, що працюють зі шрифтом Брайля, принтери для сліпих, $Tech_{4,3}$ – засоби доступу для фізично неповносправних, $Tech_{4,4}$ – транслятори тексту в мовлення, $Tech_{4,5}$ – транслятори мови у текст, засоби запису та субтитрування [2].

Цифрова глобалізація сьогоденного світу характеризується нескінченними потоками інформації. У розвинених країнах зараз активно впроваджують новітні цифрові технології в економічні процеси. У дослідженнях К.Сапун, Р.Селезньової йдеться про те, що саме інклюзивне зростання повинне забезпечувати справедливі можливості для економічних учасників під час економічного зростання та рівноправ'я секторів економіки і верств населення. Концепція інклюзивного зростання також зосереджує увагу на рівності здоров'я, людського капіталу, екологічного стану довкілля, соціального захисту та продовольчої безпеки [3, с.108].

У свою чергу цифрова економіка відкриває нові можливості для інклюзивної освіти, дозволяючи використовувати онлайн-платформи та інші ресурси для надання якісної освіти учням у різних країнах. Інновації в цифровій економіці характерні для різноманітних

технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн, Інтернет речей (IoT), великі дані (Big Data) тощо. За допомогою цих технологій можна радикально змінювати економічні системи, підвищуючи їхню продуктивність та ефективність.

Інноваційний розвиток цифрової економіки вимагає кваліфікованих кадрів. Надання якісної освіти для всіх, в тому числі осіб з обмеженими можливостями, гарантує, що кожен може внести свій вклад в інноваційний розвиток економіки. Інноваційний розвиток сприяє створенню нових робочих місць, в тому числі у високотехнологічних сферах, що вимагає добре освічених фахівців. Інклюзивна освіта сприяє соціальній інтеграції, дозволяючи людям з різними можливостями брати активну участь в економічному житті.

Інноваційний розвиток економічних систем у контексті цифрової економіки має прямий вплив на інклюзивну освіту, і навпаки, інклюзивна освіта є ключовим фактором для підтримки інновацій в економіці. Цифрові технології можуть значно покращити доступність та якість освіти для учнів з особливими потребами. Це включає в себе використання адаптивного навчального програмного забезпечення, мультимедійних засобів навчання, інтерактивних платформ та інших цифрових інструментів. Підвищення доступу до освіти в галузі STEM (наука, технології, інженерія та математика) для всіх груп населення, включаючи осіб з обмеженими можливостями, сприяє різноманітності та інклюзивності у технологічному секторі. Інклюзивна освіта сприяє соціальній інтеграції, знижуючи соціальну нерівність та сприяючи створенню стійких інклюзивних економічних систем.

Інклюзивна освіта та інноваційний економічний розвиток разом сприяють створенню більш інклюзивної економіки, де кожна людина має можливість внести свій вклад та ефективно використовувати свої таланти. Взаємозв'язок між інклюзивною освітою та інноваційним розвитком в умовах цифрової економіки є основою для створення стабільного та прогресивного суспільства, що відкриває шлях до якісного вдосконалення соціокультурного простору.

Література

1. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навчальний посібник / А. В. Гета, В. М. Заїка, В. В. Коваленко та ін.; за заг. ред. Ю. Г. Носенко. Полтава: ПУЕТ, 2018. 261с.
2. Шестакевич Т.В. Математичне та програмне забезпечення інформаційно-технологічного супроводу інклюзивного навчання : автореф. дис. канд. техн. наук: 01.05.03 / Т.В. Шестакевич ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Л., 2017. 20 с.
3. Сапун К. В., Селезньова Р. В. Концепція інклюзивного зростання в економіці. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2018. № 10. С. 177–181.